

שיחת השבוע

ערב שבת קודש

פרשת וארא

995 הגיליון השבועי לכל יהודי

כ"ז בטבת התשס"ו
(27.1.06)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

20 שלוחים חדשים

בכינוס הארצי השנתי של שלוחי הרבי, מנהלי בתי-חב"ד ברחבי הארץ, שנערך השבוע במלון ניר-עציון, השתתפו כעשרים שלוחים חדשים שיצאו השנה לפעול במסגרת מפעל השליחות. כמה מהם פתחו בתי-חב"ד חדשים, במקומות שבהם טרם היו בתי-חב"ד, והאחרים השתלבו בבתי-חב"ד הקיימים והם מתגברים את הפעילות.

כליזמרים עולים

האגף לקליטת העלייה בצעירי-חב"ד, בהנהלת הרב מאיר ורזוב, הפיק תקליט של להקת הכליזמרים העולים, שמופיעה לפני רבבות עולים במשך השנה ברחבי הארץ. בתקליט ביצועים מרגשים לניגונים חסידיים, לצד שירים ביידיש ופרק חזנות, ועל כולם 'מארש חב"ד', שהוא הלהיט של הלהקה. טל' 704120-7001.

שבת הארץ

המכון למצוות התלויות בארץ, בראשות הרב שניאור-זלמן רווח, מכריז על שבת פרשת בשלח, השבת שלפני ט"ו בשבט, שבת להגברת המודעות לקיום המצוות התלויות בארץ. המכון מזמין רבנים, דרשנים, מגידי-שיעור וגבאי בתי-כנסת לפנות למכון ולקבל ללא תשלום חומר הסברה על המצוות הללו. טל' 08-9216829.

בוקר טוב

הופיעה הפקה חדשה לילדים — בוקר טוב עם מלכהלי. הפקה זו מצטרפת לסדרת ההפקות של מלכהלי, שאהובות מאוד על הילדים. טל' 704120-7001.

זמני השבוע

ירושלים ת"א חיפה באר-שבט אילת ניר-יוק
כניסת השבת 4:33 4:47 4:37 4:51 4:54 4:48
צאת השבת 5:48 5:49 5:47 5:51 5:52 5:51

המולד: יום ראשון, 1:44 16 חלקים
ראש-חודש שבט ביום השני

פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

נדפס בדפוס יד-החמישה כפר-חב"ד, טל' 03-9600280

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

הצדק מחייב לתת צדקה

כאשר אדם נותן צדקה לנזקקים, אין הוא עושה 'טובות', אלא נוהג כאדם ישר והגון. הוא מבין שצורכי הקיום של חברו קודמים למותרות ולגריפת הון

כלכלת המדינה, אך זה עניין לכלכלנים ולמומחים. דבר אחד הוא בלתי-נסבל — שהמדינה אינה נוהגת שום התחשבות במשפחות ברוכות ילדים. בעבר העניקו קצבאות הילדים סיוע נוסף לילדים. כיום הקצבאות נהפכו לדמי-כיס סמליים, ואין בהן לסייע במידה ממשית לקיומה של משפחה כזאת. וכך רבות מהמשפחות שהידרדרו אל מתחת לקו העוני הן ברוכות-ילדים.

הדבר נובע מכך שמדיניות המס אינה מכירה כלל בקיומם של ילדים לצורך חישוב המס של האב, שבדרך-כלל הוא המפרנס העיקרי. כך נוצר מצב אבסורדי, שגבר בלי ילדים וגבר שיש לו עשרה ילדים משלמים שיעור מס שווה. אמנם הנשים מקבלות נקודות-זיכוי בעבור הילדים, אך ברמות השכר שהן מרוויחות אין בדרך-כלל הבדל בין שלושה ילדים לעשרה. ההטבה הייתה יכולה להיות ניכרת אילו הייתה ניתנת לאב, אך כאן אין שום התחשבות בעובדה שיש למפרנס העיקרי משפחה גדולה להאכיל.

לא לעשירים בלבד

לא ייתכן שהבאת ילדים לעולם תהיה לוקוסוס השמור לעשירים בלבד. הורים מן השורה, ששניהם עובדים קשה למחייתם, זכאים בהחלט לגדל בכבוד חמישה, שישה או אף עשרה ילדים. הם אינם רוצים נדבות ולא תובעים קצבאות. הם מבקשים רק לחזור למצב שהיה בעבר — שבני-זוג עובדים יכולים לפרנס גם משפחה גדולה.

מה שכולנו יכולים לעשות הוא להושיט יד עוזרת למשפחות שנקלעו למצוקה, ולסייע להן להיחלץ ממנה. העזרה הזאת מכונה ביהדות 'צדקה'. איננו אומרים 'חסד', 'טובה', 'רחמנות' — אלא 'צדקה', מלשון צדק. כאשר אדם נותן צדקה לנזקקים, אין הוא עושה 'טובות', אלא נוהג כאדם ישר והגון. הוא מבין שצורכי הקיום של חברו קודמים למותרות ולגריפת הון. זה הצדק האמיתי, שנובע מהאמונה, כי הקב"ה נותן לאחד יותר, כדי שיעביר זאת מרצונו למי שקיבל פחות.

דוח העוני שהתפרסם השבוע לא עורר זעזוע ציבורי, מלבד כמה כותרות וכמה ראיונות. ייתכן שהאדישות נובעת מכך שהדוח מדבר במספרים ובנתונים סטטיסטיים, והציבור מתקשה לתפוס את תמונת המציאות במושגים כאלה. כדאי אפוא לומר את הדברים במילים פשוטות יותר.

בעבר התחבר המושג עוני למשפחות שיש להן בעיה אובייקטיבית חמורה — נכים, חולים, אלמנות, יתומים, מובטלים וכדומה. משפחה רגילה, שבה בני-הזוג בריאים ויכולים להתפרנס, לא הייתה מתקרבת לקו העוני, והייתה יכולה לקיים את עצמה בכבוד. בעבר אפילו מפרנס אחד היה יכול להבטיח אמצעי-קיום בסיסיים למשפחתו, ובוודאי אם שני בני-הזוג היו משתכרים ומביאים פרנסה לביתם.

כל זה נחלת העבר. מי שמעורים בפעילויות העמותות והארגונים שמנסים לעזור למשפחות הנזקקות עומדים נדהמים לנוכח הגידול העצום במספר המשפחות ה'רגילות', שמוצאות את עצמן נזקקות לחסדי הציבור. בעבר הייתם שומעים שאוספים כספים בעבור משפחות שפקד אותן אסון, כמו מות האב או האם לא-עלינו. כיום מתהלכים אנשים אכפתיים ומקבצים תרומות בעבור משפחות בריאות ויפות, שפשוט שקעו בחובות כבדים, בגלל המצב הכלכלי.

זכות קיום לילדים

אין בידינו לפתור את בעיות הכלכלה, אך בהחלט ראוי שהציבור יבין את פני המציאות. כל מי שיביט ימינה ושמאלה יוכל למצוא משפחות רגילות ומכובדות, ששני בני-הזוג משכימים בבוקר לעבודת יומם, ולמעשה הן חיות בעוני ובמחסור. או גרוע מזה, שההורים עצמם מתקשים לקלוט שלמעשה אין בידם לספק את צורכי הקיום הבסיסיים שלהם, והם נוטלים הלוואות ושוקעים בחובות, בתחושה שעוד מעט קט הכול ייפתר. עד שמגיעה הקריסה.

ודאי שיש כאן בעיה בסיסית הקשורה לניהול

רק הקב"ה יכול

ועוצמתו, ולכן קבע משה רבנו לעיני פרעה את הרגע המדויק של המכה. לצורך זה הוא שרט שריטה בכותל, ולא הסתמך על שעונים מעשי ידי-אדם. שעון אחר יכול להטעות או להיות לא-מדויק, ואילו השריטה בכותל הודיעה את זמן המכה בלי שום תלות באדם.

חיבור הפכים

מכת ברד הכילה הפכים: אש ומים, כפי שנאמר: "ויהי ברד ואש מתלקחת בתוך הברד". ידוע שמים רומזים למידת הרחמים ואילו אש רומזת למידת הדין. החיבור של האש והמים רומז למיזוג הדין עם הרחמים.

חיבור דומה היה בשריטה בכותל. מצד אחד באו המכות משם הו"ה, הרומז ל"היה, הווה ויהיה כאחד" – למעלה מהזמן, ובה"בשעה באה המכה בזמן מוגדר ומדויק בתכלית הדיוק. כאן היה חיבור של הלמעלה מן הזמן עם הזמן המוגבל, חיבור שיכול להתקיים רק בכוחו האינסופי של הקב"ה.

(לקוטי שיחות כרך לא, עמ' 41)

שימצא בחוץ, ולכן היה חיוני לדעת מתי יתחיל להכות, כדי שיהיה אפשר להימלט אל הבתים.

אולם קשה לקבל הסבר זה. ראשית, השריטה ששרט משה בכותל הייתה בארמונו של פרעה ולא הייתה יכולה להועיל לתושבי מצרים. שנית, כדי להודיע למצרים שעליהם להכניס את עבדיהם ואת מקניהם אל תחת מחסה, לא היה הכרח לקבוע את הרגע המדויק של המכה, ודיי היה להודיע מתי בערך היא תבוא.

להראות לפרעה

אלא כאן הייתה מטרה מיוחדת, להראות לפרעה את שליטתו המוחלטת של הקב"ה על העולם, ועד לרמה של פרטי-פרטים ודיוק של שנייה. מטרה זו באה לידי ביטוי בדברי ה' קודם המכה הזאת: "כי בפעם הזאת אני שולח את מגפותיי אל ליבך... בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ".

הקב"ה רצה להראות לפרעה את כוחו

מכה השישית שהנחית הקב"ה על מצרים, מכת ברד, עשה משה דבר שלא מצאנו כמותו במכות האחרות: כשאמר לפרעה "הנני ממטיר קעת מחר ברד כבד", המחיש את משמעות דבריו "קעת מחר" על-ידי ש"שרט לו שריטה בכותל" ואמר לו: "למחר, כשתגיע חמה לכאן – ירד הברד" (כמבואר במדרש ובפירוש רש"י).

לשם-מה היה צורך לעשות שריטה זו בכותל, ולהודיע לפרעה שבדיוק כשמגיעה השמש לקו הזה למחרת, ירד הברד? ואם הייתה חשיבות לקביעת השעה שבה תתחיל המכה, הלוא היה אפשר להודיע זאת על-ידי נקיבת השעה (שהרי גם באותם ימים במצרים השתמשו בשעונים, כמו שעוני מים וכדומה, ודיברו במונחים של שעות)?

שריטה לשם-מה?

לכאורה היה אפשר להסביר את סיבת קביעת הזמן המדויק של המכה, כדי ש"הירא את דבר ה'" יוכל להניס "את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים". הברד היה אמור לפגוע רק במי

מן המעייץ

נושא השבוע: גלות וגאולה

(איכה ה,ד) "יתומים היינו ואין אב". למה אתה משאיר אותנו בגלות המרה כבר מאות שנים?

אמרת השבוע

עצת ה'

לאחר שרבי אליעזר מביאליסטוק התאלמן מאשתו, סבל עוני ומחסור, אך לא רצה לקבל עזרה מבני-אדם. אחד מעשירי החסידים החליט לדאוג למחסורו. מה עשה? הוא ידע שרבי אליעזר יושב בבית-המדרש, הכין אפוא סעודה והביאה לבית-המדרש.

הכינו לרבי אליעזר מנה נאה והגישוה לו. נטל רבי אליעזר את המנה והניחה בצד, עד שיגמור את שיעורו. כשסיים ללמוד, ניגש למקום שהניח שם את המנה, ומצא שחתול קדמו וחיסל הכול.

חיך רבי אליעזר: "אם הקב"ה אינו רוצה להשביע את אליעזר, גם נדיבות-ליבו של גביר אינה מועילה..."

אחר-כך באה גאולת מצרים? אלא שרק לאחר שנתקיים "והוצאתי אתכם", רק לאחר היציאה מהגלות, מרגישים כמה הייתה מרה, ואז משיגים את המשמעות האמיתית של "והצלת אתכם מעבודתם".

(תפארת עוזיאל)

מסע הגאולה

"והבאתי אתכם" (שמות ו,ח). ארבעת לשונות הגאולה שהוזכרו קודם בכתוב – והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי – רומזות גם לגאולת מצרים, ואילו "והבאתי אתכם" רומז לגאולה העתידה. ללמדנו שמשעת יציאת מצרים אנו הולכים ונוסעים לקראת הגאולה העתידה.

(הרבי מליובאוויטש)

לא לענות יתומים

כאשר היה רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב מגיע לפסוק (שמות כב, כא) "כל אלמנה ויתום לא תענון" היה נאנח ואומר: ריבוננו-של-עולם, אתה הזהרת בתורתך הקדושה שלא לענות אלמנה ויתום, והרי אנו עצמנו יתומים, ככתוב

סבלנות מיותרת

"והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים" (שמות ו,ו). "סבלות" מלשון סבלנות. הגלות הגרועה מכל היא זו שחדלו מלחוש אותה, שהתרגלו אליה. אמר הקב"ה: אם אכן הגעתם למצב שאתם סובלים את הגלות ואין הדבר מטריד אתכם, אסור להשהותכם בה עוד, והגיעה השעה להוציאכם ממנה.

(רבי בונם מפשיסחה)

מרידה בעבדות

הצעד הראשון לחירות הוא המרידה בעבדות. לא תיתכן גאולה עד שאין מואסים קודם-לכן בגלות. משה בישר לישראל שהקב"ה יוציא מקרבם את הסבלנות לשעבוד מצרים ותועבותיה, עד שלא יוכלו לסובלה, וזה היסוד שממנו צמחה הגאולה.

(רבי מנחם-מנדל מקוצק)

לאחר הגאולה מרכישים

מדוע נאמר תחילה "והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים" ואחר-כך "והצלתי אתכם מעבודתם" – והרי קודם פסק השעבוד ורק

חתימה שהצילה

בית-העלמין היהודי שבעיירה רדושיץ בפולין חרב כמעט לגמרי. המקום נזנח ונהרס עם השנים, ואדמתו נותרה זרועה בשרידי מצבות נתוצות. בטבורו של בית-העלמין נשתמרה מצבה אחת, שבשנים האחרונות אף הוקם מעליה 'אוהל', כנהוג בקברי צדיקים. זה מקום קבורת הצדיק רבי יששכר-דוב, הלא הוא 'הסבא הקדוש' מרדושיץ. אלפי חסידים ומעריצים היו לרבי יששכר-דוב, שהתפרסם ברוח-קודשו ובמופתים המופלאים שחולל. אחד המופתים קשור בבית-עלמין זה עצמו.

יום אחד התייצבו ראשי הקהילה ברדושיץ לפני רבי יששכר-דוב, והתלוננו שקהילה מכובדת כשלהם אין לה בית-עלמין משלה, וכל מתיא נקברים בעיירה סמוכה. "ומדוע אינכם מקדשים חלקה ומקימים בית-עלמין ברדושיץ?", תהה הצדיק.

"יש מקום מסוים בפאתי רדושיץ, הראוי למטרה זו, אך אדמתו שייכת לפרוץ, והלה – שונא יהודים מושבע – מסרב בתוקף למכרה לנו, אפילו בעבור סכום הגבוה בהרבה מערכה האמיתי", השיבו ראשי הקהילה.

התעטף רבי יששכר-דוב בהרהורים. "אכן, הצדק עמכם", אמר לבסוף, "אף אני סבור כי הגיעה העת להקים בית-עלמין בפאתי רדושיץ, כדי שלא ניאלץ עוד לטלטל את מתינו ולפגוע בכבודם. אם יסכים הפרוץ למכור את הקרקע – מוטב; ואם לאו – יעשה זאת על-כרחו", חתם ולא הוסיף.

ימים אחדים לאחר מכן יצא הפרוץ, בלוויית בני משפחתו, לטיול במרכבת-הצב המפוארת שלו. בכונתו היה לבקר באחוזתו שבתוך רדושיץ ושמוחצה לה. בהגיעם לפאתי רדושיץ נתקעה המרכבה בביצה גדולה, שנוצרה באותו שטח שראשי הקהילה ביקשו לקנות ולהקים עליו בית-עלמין.

איכרי הסביבה – גויים ולהבדיל יהודים – שביקשו למצוא חן בעיני הפרוץ, אצרו-צו לסייע לו ולמשפחתו להיחלץ מן הביצה. הביצה הייתה עמוקה וטובענית במיוחד, והאיכרים חששו להיכנס לתוכה, פן ישקעו בה אף הם.

חבל להתווכח

מפגש בין יהודי שומר תורה ומצוות ליהודי שעדיין אינו שומר תורה ומצוות מתפתח לעיתים קרובות לוויכוח. שני הצדדים ששים אלי קרב, וכל אחד ואחד שואף לנצח את יריבו ולהוכיח את צדקתו. לכאורה, גם זו דרך לקרב לבבות ולהביא את אור היהדות ליהודים נוספים. אך האמת היא שרק לעיתים נדירות יצמח דבר טוב מויכוח כזה. בדרך-כלל זו השחתת זמן ומשאבי-נפש, ולפעמים הוויכוח אף מסתיים בטונים צורמים, שאינם תורמים לקירוב הלבבות אלא להפך.

כאשר התחילו חסידי חב"ד לצאת למושבים ולקיבוצים, למה שכונה 'ערבי חב"ד', התעוררה השאלה איך להתייחס לשאלות שעלולות להיפך לפולמוס. הרבי מליובאוויטש הנחה את הפעילים שלא להיגרר לוויכוחים. וכך כתב (איגרות-קודש כרך כ, עמ' קסב): "מובן שאין כדאית כלל הכניסה בוויכוחים. כי לבד שחבל על הזמן, שהרי זמן ביקורם מצומצם הוא למה שיש להודיע ולהגיד בהכרח, הנה רואים במוחש שברוב הפעמים לא יימלט שהוויכוח יעורר מידת הנצחנות המעבירה את האדם אפילו על דעת עצמו ואפילו על דעת קונו חסיד-שלום. והרי אין כוונת ביקורם ויכוח וכיוצא בזה, כי-אם לספר ולבאר באר היטב את השקפתם בדרכי נועם ובוודאי בדרכי שלום".

שלא יתפרש כחולשה

בהזדמנות אחרת הרבי מביע את קורת-רוחו מאי-הכניסה לוויכוחים (שם כרך טז, איגרת ו'צ): "נהניתי במאוד לקרות במכתבו, אשר סוף-סוף עלה בידו לקיים בקשתי ולמסור למר ז' שי' את הדברים. וטוב במיוחד שלא נכנס לכל ויכוחים וכל שקלא-וטריא, כי לא זו הכוונה. ועל-פי-זה מובן גם-כן, שגם להבא אין לו להיכנס בוויכוחים בזה. והרי עשה שליחותי וגם אני עשיתי שליחותי שלי".

"במה ששואל איך להשפיע על אברך פלוני", משיב הרבי לאחד הפעילים (שם כרך טו, עמ' ד), "מובן שאין בזה כללים קבועים כמסמרים, כי תלוי הדבר בתכונת נפש האיש שעליו רוצים להשפיע. ובכל אופן, כפי שרואים במוחש, ברובא דרובא אין דרך הוויכוחים אופן להשפעה... ואפילו אם הנ"ל רוצה להתווכח, יש להסבירו שיכול לעשות זה לאחר איזה זמן, ולא-דווקא בעת התחלת קבלת ההשפעה. וההשפעה תהיה על-ידי לימוד תורת החסידות והסברת ענייניה".

האם ההתחמקות מוויכוחים אינה יכולה להתפרש כחולשה? משיב הרבי (שם כרך כ, עמ' קסב), שאכן יש קושי מסוים בדבר, "שלא יהיה רושם אצל השואלים, שמשתמטים מוויכוח מפני חולשת העמדה וההשקפה, ושאינו מה 'השיב'. אבל הרבי מביע את דעתו, שהניסיון שנצבר יאפשר לעשות זאת בלי שהדבר יתפרש כחולשה: "לאחרי שיש להם כבר ניסיון בביקורם במקומות שונים ומשונים, בטח יש למצוא סגנון שלא יניח מקום כלל להנ"ל. ובאם אפילו מוכרח הוויכוח, הרי צריך ואפשר לצמצמו, ועד למינימום".

כוחה של רטוריקה

ביאגרת באנגלית (תרגומה נדפס ב'אמונה ומדע' עמ' 81) קובע הרבי כי "התוצאה המוכרת של רוב הפולמוסים, ויכוחים או רבי-שיח, אינה התקרבות של מוח ולב בין המתווכחים, אלא להפך, הם מעוררים יריבות ורצון לנצח בכל מחיר. כך הדבר בוויכוחים שלא בענייני דת, ובוודאי שכן הוא בוויכוחי אמונה... הנוגעים בעצם נפשו של אדם. מכאן שאם מטרת הדו-שיח להביא להתקרבות, הרי גורלו נחרץ מלכתחילה, ולעיתים אף יביא לתוצאה הפוכה".

זאת ועוד (שם עמ' 83): "הניצחון בכל ויכוח אינו בהכרח נחלתו של מי שמציג את האמת, אלא של מי שמוכשר יותר באמנות הדיאלקטיקה (תורת הוויכוח והפולמוס) ותורת הנאום. על-ידי רטוריקה מוצלחת וכושר ביטוי, אפשר להצליח לשכנע אדם בדברים אבסורדיים, בבחינת 'האומרים לרע טוב ולטוב רע, שמים חושך לאור ואור לחושך' (ישעיה ה, כ)".

את רגליהם על בסיס מוצק. דבר לא הועיל.

יושבי המרכבה לא יכלו לקפוץ אל מחוצה לה, שכן היו טובעים בוודאות. הפרוץ ובני משפחתו החלו אט-אט לשקוע באדמת הביצה, עם מרכבתם וצמד סוסיהם. בשלב

ניסו אפוא האיכרים למשוך את העגלה ויושביה מהביצה, בכל מיני פעולות ממרחק. השליכו חבלים ארוכים שבקצותיהם פלצורים ומשכו בכל כוחם; הטילו אל הביצה קרשים שטוחים ורחבים, כדי לסייע לסוסים הרתומים למרכבה להציב

מסויים היה ברור שאם לא יחולצו בתוך שעה קצרה, סופם להיקבר עם הסוסים בעיסת הבוץ והמים.

דווקא איכר גוי העז להעלות רעיון לא-שגרתי. "לא-הרחק מכאן מתגורר הרבי הקדוש של היהודים, הידוע כעושה נפלאות; אלך לבקש את עזרתו", קרא אל הפרוץ, ספק מודיע ספק שואל.

עווית של סלידה חלפה על פני הפרוץ. אפילו בשעה הקשה הזו לא היה יכול להתגבר על שנאתו ליהודים. אבל הרצון לחיות גבר על שנאתו. "רוץ אלינו", קרא הפרוץ בגרון ניחר ובנימת השלמה. האיכר וכמה מחבריו רצו לביתו של רבי יששכר-דוב. במילים מבוהלות תיארו באוזני הצדיק את מצבם הנואש של הפרוץ ומשפחתו.

רבי יששכר-דוב לא נגרר אחר התרגשותם של האיכרים. הוא נטל דף נייר, אחז בעט וכתב: "הריני מתחייב בזאת למכור את המישור הפתוח שבפאתי רדושיץ, שבו אני נמצא כעת, לקהילה היהודית, לשם הקמת בית-עלמין".

"מצאו דרך למסור לידי הפרוץ את שטר ההתחייבות הזה", אמר לאיכרים הנרגשים. "אימרו לו כי עליו לחתום על השטר. רק לאחר שיעשה זאת – ייושע, בעזרת ה'".

כשחזרו האיכרים אל הפרוץ כבר היו כל ארבעת גלגלי המרכבה שקועים לגמרי בביצה. הפרוץ ובני משפחתו נופפו לעברם בתנועות נואשות. לפרוץ לא הייתה ברירה אלא לחתום על שטר ההתחייבות שהוגש לו בשם הצדיק.

וראה זה פלא, לפתע כאילו כוח אדיר ננסך ברגליהם, הצליחו הסוסים להתקדם תוך ביסוס בביצה ולגרור אחריהם את המרכבה. בתוך דקות אחדות עמדה מרכבת-הצב המטונפת על אדמה קשה ויציבה. הטיול המתוכנן לאחוזות בוטל והפרוץ ומשפחתו שבו לביתם.

בהזדמנות הראשונה בא הפרוץ לביתו של רבי יששכר-דוב, להודות לו על הצלת חייו וחיי משפחתו. "יודע אני כי זה היה עונש משמים, וכי משום שמנעתי מכם להקים שם בית-קברות כמעט שנקברנו שם אני, אשתי וילדיי", התוודה בהכנעה.

הפרוץ עמד בהתחייבותו ואף יותר מזה. את השטח שיועד להקמת בית-עלמין העניק הפרוץ לבני הקהילה חינם איך-כסף. מאותו יום שינה הפרוץ את טעמו, ומשונא-ישראל מובהק נהפך לידיד ואוהב, שסייע ליהודים בכל הזדמנות אפשרית.

גענועים לחינוך של פעם

בנתיבות. שלישי מנהל את אגף החינוך הרשמי הלא מוכר בעריית פתח-תקווה. רביעיית יועצת חינוכית באלעד. וחמישית מחנכת בחצור-הגלילית. "החינוך זורם אצלנו בדם", אומר האב הגאה.

יהדות במערכת החינוך

ארגון המורים הדתיים דואג, בראש ובראשונה, למורים שומרי המצוות. "יש לנו סמינרים משלנו, שבתונים משלנו, ערבי-עיון משלנו ואפילו עיתון משלנו (אתרוג)". ואולם לכוחם של המורים הדתיים יש, לדברי דיני, השפעה רבה גם על ציבור התלמידים. "כמי שמודעים היטב לסכנות הרוחניות האורבות לילדים ברחוב, היינו ממובילי המאבק נגד קיצור שבוע הלימודים לחמישה ימים. אהנונו נאבקים על תקנים ועל תכנים במערכת הלימודים".

בבחירות הנוכחיות דיני מבקש לשמור על כוחו של ארגון המורים הדתיים ואף להגבירו. "אם כל המורים הדתיים יעשו את המוטל עליהם, ויצטרפו אליהם מורים מסורתיים, המעוניינים בחיזוק מעמדם של ערכי היהדות במערכת החינוך – האתגר אפשרי".

דיני עם הרב אליהו. להגביר את כוחה של היהדות

מסוגל לשבת בנזירות המורה שלימד אותי אלף-בית, בלי נטילת רשות ממנו".

משפחה חינוכית

תחילה התגורר דיני בצפון ושימש בתפקידי חינוך וניהול בבתי-ספר בחצור-הגלילית, בקריית-שמונה, בכפר-יובל וביבנאל. לפני כשלושים וחמש שנים עבר לאשדוד והקים ברובע ו בעיר את בית-הספר 'שילה'. בית-הספר קלט עולים מגרוזיה ולימים גם מאתיופיה, ונמנו בו יותר מאלף תלמידים.

חמשת ילדיו וכמה מבני-זוגם עוסקים אף הם בחינוך. אחד ראש ישיבה תיכונית בפתח-תקווה. שני נמנה עם עקורי גוש-קטיף והוא ר"מ בישיבה התיכונית

נים קרא הרבי מליובאוויטש להקמת חזית דתית לכנסת, שבה יתאחדו הרשימות הדתיות והחרדיות כ'בלוק טכני'. נוסף על עצם מסר האחדות טען הרב, כי הליכה מלוכדת תגדיל את הייצוג הדתי בכנסת וממילא את השפעתו בענייני יהדות. מי שמבקש הוכחה לכך, מוזמן להביט בנעשה בהסתדרות המורים בארץ, שביום רביעי הקרוב יבחרו חבריה את נציגיהם.

בהסתדרות המורים כמאה ותשעה אלף חברים. כעשרים ושלושה אלף מהם דתיים, שהם כעשרים ואחד אחוזים. בפועל למורים הדתיים יש ייצוג של כעשרים ושמונה אחוזים בהנהלת ההסתדרות המורים – כשבעה אחוזים יותר ממספרם הגלוי!

האחדות מנצחת

"אין ספק כי העובדה שיש רשימה דתית אחת (ד) המייצגת את מורי המפל"ל, פא"י, חב"ד ומורים הנמנים עם שאר החוגים הדתיים והחרדיים – היא הגורם העיקרי להצלחתנו", אומר גד דיני, יו"ר ארגון המורים הדתיים ומ"מ מוז"ל ההסתדרות המורים. לדבריו, זו בדיוק הסיבה לכך שלקראת הבחירות הקרובות התלכדו מורי הליכוד, העבודה ומרצ לרשימה משותפת. "הם הבינו את סוד הצלחתנו. הפעם יעמדו אפוא לבחירה בעיקר שתי רשימות – דתית ולא-דתית (יש גם רשימת גמלאים ורשימה לערבים)".

דיני (66) הוא איש חינוך ותיק, שצמח מהשטח. הוא נולד באי ג'רבה שבדרום תוניס, ושם למד בתלמוד-תורה. "על לימוד התורה והמורים שחונכנו לו אפשר רק לחלום", הוא אומר בערגה. "שנים רבות לאחר שגדלתי, וכבר כיהנתי בתפקיד מכוונ, לא הייתי

"גפן מבטחים"
50% מהציבור בארץ בחר בקרן הפנסיה "מבטחים". תשואות גבוהות, אובדן כושר עבודה מלא ויציבות פיננסית. מהיום גם לך יש את הזכות להצטרף עם כל הזכויות!!!
ביטוח יחודי ארצי לבתי כנסת
הצעה מיוחדת וזולה במיוחד לספרי תורה וקודש
1800-39-33-39

ספר שמוכרחים לקרוא
נשמה עם עצמה
סיפור המרתק של בני-ישיבה, היוצאים למסע-רוחני בחיפוש דרך רוחנית בעבודת ה'. במהלך המסע הם מתלבטים בשאלות קשות ומגלים עולמות קסומים.
ספר מסעיר, מחדש ומעורר מחשבה מאת מנחם ברוד
הפצה: 'יודאיקה', 03-9606120

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

קמצוץ של טבק

שאלה: מדוע אין מברכים על ההנאה מהרחת טבק?

תשובה: כשם שאסור ליהנות ממאכל קודם שמברכים עליו, כך אסור ליהנות טוב קודם הברכה. חז"ל תיקנו ברכה מיוחדת על הריח, מפני שהוא דבר שנכנס לגוף וסועד אותו, ודומה לאכילה ושתייה. הברכה תלויה בסוג הריח: על פירות ריחניים – "אשר נתן ריח טוב בפירות"; על עצי או עשבי בשמים – "בורא עצי / עשבי בשמים"; ועל מינים אחרים – "בורא מיני בשמים".

לכאורה היה עלינו לברך על הטבק "בורא עשבי בשמים", אולם מנהג העולם שלא לברך על הרחת טבק. האש"ל אברהם' מנמק זאת בהסבר שמדובר ב"ריח שאין לו עיקר", כיוון שעלי הטבק עצמו אין להם ריח טוב, אלא שמספיקים בהם תמציות בושם.

ה'בית-מאיר' מנמק זאת בנימוק שיעקר השימוש בטבק הוא לפתוח את דרכי הנשימה ולהוציא ליחה, והתענוג

מריח טוב הוא משני, והרי זה כשמן מבושם העשוי להעביר זוהמה, או בושם שנועד להעביר ריח רע, שאין מברכים עליהם.

עם זה, שניהם סיימו שרצוי שלא להריח טבק אלא-אם-כן מתכוונים לפטור זאת בברכת בושם אחר, או בברכת 'שהכול'. אולם למעשה אין נזהרים בזה כלל.

טענה נוספת העלו בדורנו, שרבות מן התמציות הן מלאכותיות, ממני נפט, שריחן הטוב הוא רק על-ידי תגובות כימיות ולא שמקורן ריחני.

מוסכם שאין לברך על עישון טבק, גם אם יש בו ריח טוב, מכיוון שיעיקרו נעשה לשם שאיפת הניקוטין, והריח אינו אלא כדי להקל את השאיפה.

מקורות: באר היטב סי' רטז סי' קי.י. אשל אברהם מבוססאשט ובית מאיר שם. ערוך השלחן סי'ד. משניב רי"ז. כף החיים ר"ל. רטז.בד. פסקי תשובות רטז.ח"א (ועיין סי' ריז סי' ונו"כ. סי' שכח בבאה"ט סי'ק ל ובשע"ת סי'ק א). זאת הברכה (תשס"א) עמ' 180 ושי"י. וראה סידור אדמו"ר הקוץ, סדר ברכת הנהנין סי'א-יא. אנציקלופדיה תלמודית, כרך ד, ערך 'ברכת הריח'. אוצר ישראל, ערך 'טאבאק'.

מעשירים את השבת עם "שולחן שבת"

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): 'יודאיקה', 1-700-704120

